

Cuvântul Ardealului

Apare afară de luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L., iar pt. Primării și Autorități 1000 L. pe an

Imprumutul extern în economia noastră națională

Teoretic și practic s'a discutat și desbătut mult problema unui imprumut extern și angajarea capitalului strein în valorificarea bogăției noastre naționale, ca și în scopul prefacerii noastre economice.

S'a făcut chiar un punct de program politic și principiu de directivă din partea partidelor noastre, pe această chestiune de interes superior.

Economiști și financiari, oameni politici și organizații economice, au reprezentat aproape atâtea păreri, câte capete.

Deoparte argumentul, contra introducerii capitalului strein în țară, motivat cu lozinca „prin noi înșine”, respective refacerea căilor ferate, exploatarea bogățiilor subsolului, desoltarea industriei naționale, deși mai târziu, peste două sau cinci decenii, dar refacere prin capital național și salvarea bunurilor țării, de sub exploatarea cu banul strein.

Iși are explicarea și această formulă, având în vedere că suntem un stat tinăr, un popor, care abia începem să intrăm în lupta mare de existență și concurență cu alte neamuri și state, nefiind potrivit a ne da averea țării pe mâna streinului și a ne începe gospodăria cu imprumuturi din afară.

Mai bine să așteptăm.

O altă concepție, tot atât de

la locul ei și acceptabilă, ridică la suprafață necesitatea prosperării, nevoia unei exploatare a bunurilor solului, a căderilor de apă, a gazului pământean etc. etc. pentru a ține pas cu evoluția țărilor înaintate față de cari, dacă suntem pe toate terenele îndărapt, nu este nici folositor nici în interesul țării, să rămânem și mai departe în expectativă, până vom dispune de marele capital național al nostru propriu.

Un ban imprumutat chiar, dar bine întrebuințat și depus în interesul dezvoltării și exploatarei avuțiilor naționale nu poate da decât roade folositoare și rezultate bune.

Chestiunea a devenit azi actuală, prin necesitatea orașelor, de a contracta imprumuturi externe, în scopul desăltării orașului, prin edificări, comunicație, construire de fabrici, unde și ar găsi izvorul de existență, atâtea brațe cari stau în nelucrare, atâtea cetățeni cari cer pasapoarte în America și mai ales, cei trecuți peste Ocean, cari s'ar reîntoarce în patrie, găsind suficient teren de muncă și de muncă plătită corespunzător.

Șomajul ar înceta și prin el întreg progresul nostru economic social și cultural, ar lua avântul dorit.

G.

Politica externă a României

— Un interviu al dlui ministru de externe Mitileneu —

DI Mitileneu ministrul afacerilor străine, a dat următoarele răspunsuri unui redactor al ziarului „Corriere della Sera”, care i-a solicitat un interviu în legătură cu știrile răspândite despre niște preținse evenimente în curs interne, cât și despre eventuala schimbare în politica externă a României ca o consecință a tratatului dela Tirana.

Rostul Micei Înțelegeri

„Politica României, — a spus dl Mitileneu, — a fost întotdeauna o politică de pace și de ordine și nici odată nu s'a abătut dela această politică. Constituind Mica Antantă a urmărit aceiași politică și s'a dovedit că Mica Antantă a urmărit întotdeauna o politică de pace și de ordine, având scop principal menținerea lui „statu-quo” așa cum este stabilit în tratatele de pace. Știrea răspândită cu privire la convocarea unei conferințe extraordinare a Micei Antante, este lipsită de temei.

Politica Italiei trebuie primită și de Mica Înțelegere

În ce privește politica Italiei, dl Mitileneu găsește că ea trebuie primită favorabil nu numai de România, dar și de întreaga Mica Antantă, dat fiindcă acțiunea ei este în armonie, cu concepțiunile de pace și de ordine, cari inspiră politica generală a tuturor membrilor ei. Neînțelegerea italo-jugoslavă, pe chestiunea pactului dela Tirana, dl ministru de externe o crede trecătoare; iar în ce privește reducerea raporturilor ruso-jugoslave, nu o crede posibilă în situațiunea de azi.

Noi și Rusia

„Față de Ungaria, a continuat dl Mitileneu, vom urma politica de bună

vecinătate, până când ea se va decara gata să respecte tratatele existente.

„Raporturile cu Rusia continuă a fi „inexistente” atitudinea ei față de noi fiind enigmatică. România își menține și confirmă irevocabil oferta sa pentru un pact de neagresiune și se obligă a nu întreprinde nici o acțiune militară contra Rusiei și a nu permite să se formeze pe teritoriul său forțe neregulate, ce s'a aibă ca obiectiv atacuri armate contra ei. România este dispusă a încheia pacturi de neagresiune cu toți vecinii ei.

Relațiunile cu Bulgaria se vor desvolta

Cu Bulgaria suntem în raporturi corecte și dacă nu se vor repeta incidentele supărătoare din anul trecut, relațiunile de bună vecinătate se vor desvolta. Dl Mitileneu speră că guvernul bulgar va soluționa favorabil chestiunea școlilor și bisericilor române din Timoc.

Acelas rezultat suntem siguri, că vom obține, pe baza reciprocității, și din partea guvernului din Belgrad pentru conaționalii noștri din Banat și din Macedonia.

Comisiunea mixtă română-jugoslavă înstituită în acest scop de cele două guverne se va reuni din nou în curând spre a lua lucrările începute în conferința ținută la Timișoara în primele zile ale lui Decembrie și care a trebuit să le suspende în urma crizei de guvern la Belgrad.

Cetiți și răspândiți Cuvântul Ardealului

Oblomov

I. Gonciarov

(Traducere din rusește de A. Frunza)

— Se dă pe față mecanismul întregului curent obștească al nostru; și totul — în niște culori foarte poetice. Se ating toate resorturile, se trec în revistă toate treptele scării sociale! Ca la judecată. Sunt chemați de autor și marele senior, slab, dar vicios, și un roiu întreg de mituiți, care-l înșeală; și toate felurile de femei căzute sunt analizate... franțuzoaice, nemțoaice, cihonice, tot, tot... cu o exactitate izbitoră, palpantă... Am ascultat niște crâmpee de — e un autor mare! Auzi când pe Dante, când pe Shachespere...

— Până acolo au ajuns! — zise Oblomov, sculându-se mirat.

Penchin tăcu deodată, văzând că a ajuns într'adevăr prea departe.

— Să cetești... ai să vezi și singur, — adăugă el de asfădată cu mei puțin entuziasm.

— Nu, Penchin, nu ceteșc.

— Dece? Face zgomot, se vorbește...

— Lasă-i să vorbească! Unii nici n'au altă treabă, decât să vorbească. E o chemare așa.

— Dar cetești-o măcar de curiozitate.

— La ce? — zise Oblomov. Scriu așa numai ca să se distreze...

— Cum să se distreze? Cât adevăr! Să vezi cât adevăr!... Răzi nu alțeva! Portreți vii! Pe care cum îl ia: de-i vedea, de-i cinovnic, de-i orșer, de-i gardist — par'că i viu!

— De ce se zbat atâtea: de petrecere! Mă rog, ori pe cine l-am lua în primire, ese ca viu! Iar vieță — nimic; nici înțelegere, nici simpatie. Nu l'ceiace se chiamă la noi umanitate. Nu-i mai ambiție. Zugrăvesc ce? Hoți, femei pierdute: de pare că iar

prinde în stradă și i-ar duce la temniță. În povestirile lor se auză nu lacrimi ascunse, ci numai râsul văzut de toți, grosolan, răutate...

D'apoi ce-ți mai trebuie? Foarte bine, — dumneata singur o spui; viața care fierbe — goana veninoasă a viciului, a râsului disprețuitor pe seama omului căzut. Doar aici e totul!

— Nu-i totul! — zise Oblomov, înflăcărându-se deodată: — Zugrăvește-mi pe hoț, femeia căzută, pe prostul înșelat, dar nu uita nici omul! Altfel unde-i omenia? Vrei să scrii numai cu capul! — spumega aproape Oblomov. — Dumneata crezi că pen ru gândire nu e nevoie și de inimă? Nu, gândirea se fecundează prin iubire, latinde omului căzut mână, ca să-l ridici, sau plângi amarnic lângă el, dacă piere, dar nu-ți bate joc. Iubește-l. Nu uita în el pe tine însuși! Și poartă-te cu el ca cu tine! Atunci cetești și mă închin în fața dumitale... — zise Oblomov, calcându-se din nou liniștit pe divan. — Zugrăvesc hoțul, femeia pierdută — urmă el, — dar pe om il nuă, sau nu știu să-l zugrăvesc. Ce fel de

artă e asta? Ce fel de culori poetice ai găsit dumneata? Dă pe față depravarea, mândria, dar te rog, fără pretenții de poezie.

— Atunci vrei să vă zugrăvim natura: trandafirii, priveghitoarea... sau o dimineată geroasă, pe când împrejurul nostru totul fierbe, se mișcă? Noi cerem fiziologia și numai fiziologia societății; nu de cântece ne arde nouă azi...

— Omul, omul dați-mi-l, — zicea Oblomov: — iubiți omul...

Să iubesc pe cămătar, pe bigot, pe cinovnicul hoț sau tâmpit — auziți! Ce-i asta? Se cunoaște că nu te ocupi cu literatură... — se înfălbăntă Penchin. Nu, trebuie să-i osândăm, să-i aruncăm din mijlocul cetățenilor, din societate...

— Să-i aruncăm din mijlocul cetățenilor! — vorbi deodată Oblomov înșefit, sculându-se dinaintea lui Penchin înseamnă să uț că în acest vas nebreboic a dăinuit un element superior; că e un om stricat, dar la urma armelor un om, ca și dumneata. Să-l arunc! Dar cum ai să-l arunci

Di Beneş despre călătoria lui Bethlen în Italia

— Legături între statele Micel Înțelegeri —

Praga. Di ministru Beneş a avut erilei să vorbească despre Mica Înțelegeri, la comisiunea afacerilor externe din Cameră.

Di Beneş a amintit, că dela crearea Micei Înțelegeri, cele trei state participante erau înțelese, ca în anumite chestiuni, cum ar fi relațiunile cu Rusia, sau problemele balcanice, să aibă o anumită libertate. Di Beneş a respins ca lipsită de temei, aserțiunea că statele Micei Înțelegeri ar fi hotărât să grăbească data întâlnirii viitoare. Ministrul de externe a arătat, că înțelegeri în acest sens nu există, după cum reiese și din declarațiunea dlui ministru de externe, Mitilinea, publicată de ziare.

Di Beneş a menționat apoi călătoria contelui Bethlen la Roma, arătând că deși scopul este să se lege relațiunile economice între ambele state, această călătorie nu este lipsită, bine înțeles, de însemnătate politică. Această însemnătate nu trebuie însă exagerată. Italia are interes să mențină relațiuni bune cu Ungaria, dar această nevoie este și mai mare față de statele Micei Înțelegeri. În această privință, di Beneş a amintit faptul, că traficul comercial cehoslovac, prin porturile Triest și Fiume, este de peste cinci milioane tone, iar traficul comercial ungar reprezintă numai 1.200.000 tone.

Unde e „paradisul“ bolșevic?

Ziarul francez „Le Petit Parisien“, a publicat în ultimele sale numere o interesantă și documentată expunere a situației din Rusia sovietică, a dnei Andrée Viollis după călătoria sa în această țară.

Dna Viollis s'a interesat, în primul rând, de situația lucrătorilor în republica sovietelor. Să fie oare Rusia sub stăpânirea sovietelor, un paradis pentru lumea muncitoare, așa cum a pretins dsoara Arbore, într'un interview acordat ziarului „Adevărul“, acum câțiva ani?

Iată rezultatul anchetei dnei Viollis:

Salariul elementar al lucrătorului rus care răspunde la minimum costului de existență, atinge, azi, în mijlociu, 50 de ruble pe lună contra 30 ruble în 1913. Să se noteze că nu e vorba de rubla-aur, ci de rubla-cervontzki, care a pierdut, în interior, în Mai 1926, — 139 la sută (indiciul de scumpete trecând dela 100 în 1913 la 239 în 1926). De atunci rubla-cervontzki e în continuă scădere. În consecință salariul actual al lucrătorului rus, ca să fie egal cu cel din epoca țarismului, ar trebui să fie de 72 ruble-cervontzki, pe când în realitate e de 50, — deci cu 22 ruble-cervontzki mai puțin.

Iată un salariu de mizerie! Iată capacitatea de cumpărare a acestui lucrător redusă simțitor sub regimul sovietic!

Se vor putea pune, poate, la îndoaia, citrele dnei Viollis.

De aceea, se impune să cităm și constatările pesimiste făcute de șefii organizațiilor sovietice din Rusia, sau de ziarele oficiale din Moscova.

Iată ce scria ziarul oficial al partidului comunist „Bolșevik“ (Nr. 17 din 13 Sept. 1926), sub semnătura lui Tchliapnikov, care a fost primul comisar al muncii în Rusia.

„O ofensivă s'a deslănțuit împotriva clasei muncitoare.

Nouă ani după revoluția din Oct. lucrătorii marii noastre industrii nici nu îndrăznesc să viseze salariile dinaintea de războiu. Și în practică, se micșorează încă salariile obișnuite.

Iată ce a afirmat, în plin congres comunist, faimosul Trotzki, fostul comisar dela războiu:

„Cu o populație sporită, consumația mijloacelor produse fabricare e cu mult inferioară celei din 1913. Și care este adevărata situație? E aceea a sărăciei, a mizeriei, a barbariei, atunci când economia socialistă n'ar trebui să fie de cât prosperitate și cultură. Suntem departe, înspăimântător de departe!“

Ca să justifice într'un câva mizeria în care se sbate muncitorimea rusă. Tomski, președintele congresului general al lucrătorilor, a declarat: „Chestia salariilor este una din acelea, pe care demagogia o exploatează mai mult, căci nu există în lume un lucrător, care să fie mulțumit de salariul său și să nu dorească unul mai mare“ (discurs pronunțat de Tomski la congresul comunist din Moscova și produs în ziarul „Pravda“ din 2 Noiembrie 1926).

Din declarațiile acestea reiese că în Rusia sovietică, după ce burgheziimea a avut să sufere practicele teroriste ale regimului sovietic, însăși clasa muncitoare s'a văzut într'o situație din cele mai grave, — expusă la mizerie și la barbarie.

Unde e faimosul paradis bolșevic? Unde e încântătoarea republică a lucrătorilor?

Ce valoare prezintă frazeologia conducătorilor comuniști din celelalte țări, cari continuă să vorbească de „binefacerea“ regimului sovietic din Rusia.

R. S.

MISCAREA CULTURALA

Arta modernă

Generația de azi aproape în întregime ei își are educația artistică bazată pe vechea artă greco-romană. O seamă de tineri pare că vrea să rupă cu acest izvor nesecat de inspirație devenit prea academic, după cum spun dânsii.

Pentru aceia își caută motivele în altă parte, și dornici de a aduce ceva nou, iată-i că au ajuns la cultura popoarelor asiatice. De atunci ne este dat să auzim de cubism, dadaism și mai știu ce alt „ism“.

Nu tragem la îndoaia bunele intenții ale tineretului cubist poate că suntem în ajunul unei nouă ere artistice și care să întrecă în realizare tot ce s'a produs până aici.

Trebuie atunci o altă educație estetică și mai ales realizări artistice în curentele noi, cari să facă epoci, cel puțin cum au făcut un Michel Angelo, Rubens, Rembrandt, etc. în pictură; Verdi, Wagner etc. în muzică, sau Dante, Shakespeare, Goethe, Victor Hugo, Baudelaire în poezie și atunci generația nu va fi refractară artei noi, după cum pare că este astăzi.

Noi cari suntem obișnuiți să căutăm într'o poezie, pictură sau muzică un fond, un conținut suflătesc concretizat într'o formă armonică fondului fără a exagera sau a neglija prea mult pe una din ele, nu ne putem deloc însuși de poezii ca acestea:

Uvedenrode

La răpa Uvedenrode
Ce multe gasteropode!

Supra sexuale
Supra muzicale.

Gasteropozi
O, limpezi rapsozi!
Moduri de ode;
Ceruri — eșarfi;
Antene în harfi;

— Uvedenrode,
Peste mode și timp:
O imp. etc.

Nu știu zău, cum va rezista această poezie modei și timpului, iar poetul cum va străbate în Olimp. Pictura e redusă la linii. Ce să mai zicem de faimosul dans „Charleston“, ce stăpânește cu furie tineretul de azi.

Când eram copil, am văzut un țigan care prindea broaște dintr'un lac. Cum le prindea — cu un calm de gâde atavic, — le rupea picioarele dinapoi și le arunca iar în lac; iar picioarele le arunca într'un vas. Sărăcile picioare de broască, rupte din corpul ce le dea viață, se crispau, se strâmbau până mai era în ele ceva vitalitate — apoi se linișteau, ca pe urmă să servească de aperitiv picant, cutărui mândricios — amator de pulpe de broască. M'a cuprins o milă de soarta sărăcelor broaște.

Când am văzut mai întâi jucând „Charlestonul“ ca prin minune mi-a revenit în minte picioarele de broască ale țiganului, aceleași crispări și strâmbături parcă nici picioarele dansatorului nu mai aveau nimic aface cu corpul lui.

Ghiță Retrogradul.

Nu numai la noi...

Cetind dintr'un ziar din Budapesta un mic articolas, conținutul îmi scoase o oftare adâncă, mă simțisem pe un moment mângâiat și involuntar am zis: Nu numai la noi sunt decăzute moravurile publice și de tot soiul!

Știam aceasta însă era numai o presupunere însă acum, când văzui negru pe alb, mă simțisem îndreptățit a susține cu tărie ceea ce până în prezent erau numai presupuneri, erau ascunse dinaintea lumii, până când la noi zilnic se pot înregistra documente grave în defavoarea moralei publice, din ziare și alte organe de publicitate.

Ministerul de interne din Budapesta a dat o ordonanță severă, pentru ocrotirea bunelor moravuri, cari în urma evenimentelor petrecute în ultimii zece ani, au arătat o considerabilă decădere.

Prin ordonanța aceasta se reglementează și se intensifică controlul sever și supravegherea riguroasă a poliției moravurilor la toate spectacolele, reprezentațiile și amuzamentele publice.

Sunt oprite danșurile potrivnice bunelor moravuri și bunului gust, cari sunt cu desăvârșire interzise! — (La noi?)

Această măsură se va estinde și în ce privește supravegherea străzilor (corzourilor) și localurile publice.

Se vor confisca și autorii imaginilor sau picturilor indecente și impudice se pedepesc grav.

Ce e mai desăvârșit în aceasta ordonanță și ce nu ne-ar strica să o imităm este că, sunt urmăriti prin lege toți acei cari vor jigni sau vor fi neconvincioși cu femeile pe străzi și localurile publice!

Iată exemple frumoase și nobile, cari cred că vor anima și autoritățile noastre și indeosebi Societățile de ocrotire și culturale dela noi, cari deși aproape surmenați, de greu și neconțință muncă, sigur că vor înscrie și aceste pilde frumoase în programul lor vast și prețios, pentru frumosul scop urmării, într'u binele și prosperarea noastră a tuturor.

Mă simt parcă mândru când pot exprima că nu numai la noi... S.

dumneata din mijlocul omenirii, din sâmul naturii, din milostivirea lui Dumnezeu? — tipă aprape Oblomov, cu ochii înflăcărați.

— Oho! Unde ai ajuns! — zise la rândul-i Penchin cu multă mirare.

Oblomov observă că a ajuns prea departat, tăcu deodată un minut, căscă și se lungi pe divan.

Amândoi se cufundară în tăcere.

— Atunci ce cetești dumneata?

— Eu?... Dapoi mai mult călătorii.

Iar tăcere.

— Atunci cetești poemul, când o eși? Eu ți l-aș aduce... — Întrebă Penchin.

Oblomov făcu din cap un semn negativ.

— Dar dacă-ți trimet nuvela mea?

Oblomov făcu semn că primește.

— Dar e timpul să plec la tipografie! — zise Penchin — Știi de ce am venit pe la dumneata? Vroiam să-ți propun să mergem la Ecaterin-

hof; am caleașcă. Trebuie să scriu mâine un articol despre petrecerea de acolo; am observat împreună. Ce n'ai băga de seamă eu, mi-ai comunica dumneata; ar fi mai vesel. Mergem!...

— Nu, nu-s bine — zise Oblomov încrețindu-se și învelindu-se cu plapoma; — mă tem de umezeală; încă nu s'a uscat. Iaca, dacă ai veni la masă, am vorbi... Am dat peste două nenorociri...

— Nu, pe ziua de azi redacția noastră e în întregime la Saint-Georges; de acolo plecăm la plimbare. Iar la noapte — la scris, și desdedimineață trimitem la tipografie. La revedere.

— La revedere, Penchin.

— Să scrii noaptea — se gândi Oblomov — dar când se mai dormi?... Te pomenești că o fi primind vre-o cinci mii pe an. E ceva. E o bucată de pâine! Numai că... scrii mereu, să-ți irosești suflul pe mărunțșuri, să-ți schimbi convingerile să faci comerț din inteligență și din imaginație, să-ți forțezi natura, să fierbi, să arzi,

să nu știi odihna și veșnic să te agiți... Și mereu să scrii, ca o roată, ca o mașină: scrie mâine, scrie poimăne... A venit o sărbătoare, a venit vara — scrie mereu! Când să te mai oprești? Când să te mai odihnești? Nenorocitul!

Întoarse capul spre masă, unde totul era neted, unde cerneala se uscase, și se bucură că stă culcat fără griji, ca un nou născut, că nu se cheltuiește pe fleacuri, nu se pierde nimic.

»Da' scrisoarea vechiului, da' locuința?« — și aduse el aminte deodată, și căzu pe gânduri.

Dar iată că sună cineva din nou.

— Oare ce fel de raut am eu pe ziua de azi? — zise Oblomov, și așteaptă să vadă cine are să intre.

Într'un om cu figura nehoiărată, de o vrâstă nehoiărată — o vrâstă, când e greu să ghicești anii; nici frumos, nici urât, nici înalt, nici scund, nici blond, nici brun. Natura nu-l dăduse nici o trăsătură deosebită, nici rea nici bună. Mulți îi zeceau Ivan

Ivanovici, alții Ivan Vasilievici, alții Ivan Mihailovici.

Pronumele îi era iarăș în tot felul: unii ziceau că-i Ivanov, alții îl numeau Vasiliev, alții Andreov; alții credeau că-i Alexeev. Unui străin, care-l vedea pentru întâia dată, i se spunea numele acela, îl uita odată și-i uita și fața; a spus ceva — nu observa. Prezența lui nu adăuga nimic în societate, după cum nu scotea nimic nici absența. Spirit, originalitate sau alte deosebiri în toată inteligența lui — nimic.

Poate ar fi fost în stare să povestească, cel puțin, ce a văzut și auzit, să intereseze pe cineva măcar cu atâta; dar nu fusese nicăieri: cum s'a născut, în Petersburg, acolo a rămas. Prin urmare a văzut și a auzit ceiace știau toți.

(„Viața Românească“)

(Va urma)

INFORMATIUNI

Moartea lui Constantin Mille

Fondatorul ziarului „Dimineața” și fostul director al ziarului „Lupta”, a încetat din viață ieri seara, în urma apărării de plămâni.

Prin moartea acestuia ziaristica își pierde un factor valoros și îndeosebi pe un desăvârșit publicist moderat, care și-a câștigat recunoștința remarcabilă prin neobosită propagandă desfășurată pentru intrarea în război a României pe lângă marile puteri, cari esind victorioase au recompensat sacrificiile mult încercatei noastre țări. Defunctul are un trecut de 40 ani plin de frumoasă și supraapreciată muncă, fiind în tot timpul la înălțimea marilor noștri publicști.

Moare la vârsta de abia 67 ani, lucrând până în ultimul moment întru scopul și menirea presei românești, pentru care s'a jertfit patru decenii.

Alex.

Arhiducele Albrecht și tronul Ungariei

Budapesta. — Ziarul „Hétfői Napló” crede a ști că, imediat ce arhiducele Albrecht se va fi refăcut de boala de care a suferit în ultimul timp, el va întreprinde o călătorie în străinătate.

În cercurile bine informate se afirmă că scopul acestei călătorii este desfășurarea unei acțiuni, în marele centre europene, în vederea rezolvării chestiunii succesiunii la tronul Ungariei.

Di Lupu va forma un nou partid?

Ziarele din București comentează foarte viu evenimentele ce se vor petrece la banchetul proiectat pe Sâmbătă, unde di Lupu poate va anunța plecarea sa, din partid, formând un nou partid.

Motivul este conflictul recent din partidul nou fuzionat Național-Tărănist. Se afirmă că mulți aderenți o să-l urmeze și că va avea cel puțin 5—6 deputați.

Focul din gara Arad

Azi seara la orele 7 și jum. s'a produs un incendiu în gara CFR. Arad, în locuința dlui șef de gară Jura. A ars platonul și câteva lucruri din casă, însă pagubele sunt neînsemnate.

Internaționala II-a

Paris. Sub președinția lui Henderson Internaționala a II-a avut un congres unde s'a hotărât a se manifesta simpatia față de jertfele aduse de Soviete și s'au declarat contra imperialismului cari pregătesc din nou război.

S'au făcut mai multe protestări ca de eri în contra fascismului din Italia, contra Statelor-Unite pentru atacarea Mexicului etc.

Rectificare

În Bilanțul soc. „Furnica” din Pecica publicat în 12 Februarie a.c. strecurându-se câteva erori se rectifică precum urmează:

La ct. Fond rezervă se va cili 55.000 Lei în loc de 50.000 Lei.

La ct. Efecte publice se va cili 5145 Lei în loc de 5144 Lei.

Călugări cari fac propagandă împotriva calendarului

Numeroși s'întin din Răucești (Neamț), au comunicat Mitropoliei Moldovei, că un grup de propagandiști colindă satele din acea regiune, făcând propagandă contra noului calendar. Sunt indicii că această acțiune este susținută de niște călugări dela muntele Athos.

Autoritățile clericale și cele administrative au început cercetări, iar jandarmii au luat măsuri spre a liniști populația cătorva saie, care e foarte agitată contra propagandiștilor.

O întrunire a inginerilor din Arad și județ

Sâmbătă la 19 cor. la ora 6 30 p.m. toți inginerii din Arad și județ, cari fac parte integrantă din corpul Asociației Ingerinilor din România, vor avea o importantă întrunire, în sala de ședință a Primăriei Municipiului Arad, cu scopul de a crea un cerc regional al acestei Asociații, spre a putea deservii cu mai multă ușurință scopul urmărit.

Toți domnii ingineri din Arad și județ sunt rugați a participa la aceasta întrunire în mod solidar spre a se putea realiza cele dorite în favoarea corpului ingineresc și îndeosebi pentru interesele personale ale domniei lor.

Modificarea legii persoanelor juridice

Ministerul muncii a alcătuit un proiect de lege privitor la modificările unor dispozițiuni din legea persoanelor juridice ce se referă la asociațiile profesionale.

Conform noului proiect, asociațiile profesionale se vor constitui în baza legii sindicatelor profesionale și a legii persoanelor juridice din comunele unde nu există judecătoria de ocoale sau tribunale își vor putea autentifica actele prevăzute de art. 13 al. II și art. 33 al. I din legea persoanelor juridice, în fața primarului asistat de notar după normele prevăzute de legea autentificărilor.

Asociațiile profesionale se vor constitui în baza legii sindicatelor profesionale și a legii persoanelor juridice vor fi dispensate de publicarea prevăzută de art. 92 din legea persoanelor juridice, ele rămânând însă obligate a trimite copii de pe actele impuse formalităților ministerului muncii care le va publica gratuit în buletinul său.

Proiectul a fost aprobat de Consiliul superior legislativ și el va veni zilele acestea la discuția Corpurilor legiuitoare.

Petrecere

Clubul sportiv „Olympia” din Micălața, aranjează în seara zilei de 19 l. c. bal mascat, în localul cinematografului „Oscat” din Micălața-Nouă.

Taxa de intrare 40 Lei de persoană. — Bilete se capătă seara la casă. — Muzica va fi servită de un taraf de lăutari.

Necrolog

Mult îndureratăii Andrei Puliciu sofi. Stela, Elvira și Eugenia fiice, anunță rudelor și cunoscuților moartea iubitei și neuitatei lor soață și mamă Elena Pulici născută Terziu care în ziua de 14 Februarie a. c., la vârsta de 39 ani, în al 18-lea an al fericitei sale a căsătorii, după îndelungate suferințe și-a dat sufletul în mâinile Creatorului.

Rămășițele pănătești ale defunctei din casa îndoliată, din Aradul-nou se vor așeza la 16 l. c., orele 3 p. m. după rîitul bisericei ort. rom. în cimitirul de sus în mauzoleul familiar spre cele eterne.

Să-i fie somnul lin și memoria binecuvântată!

CINEMA ELISABETA.

Azi d. m. ora 6 și deseară ora 9 primădată

Pălmuitul

un celebru film, în rolul principal cu LEON CHANEY, actorul principal din „PARACLI-SIERUL din „NOTRE-DAME”.

Din 18 Februarie începând GÖSTA BERLING.

ECONOMICE

Proiectul legii brevetelor de invenții

II.

Proprietarul brevetului de invenție va avea dreptul exclusiv pe întreaga durată a brevetării spre a exploata venițele cari se realizează din invenția pusă în comerț și va putea în mod exclusiv să conducă sau să hotărască asupra fabricației invenției.

Articolele asemănătoare sau imitațiunile invenției brevetate, vatămă drepturile câștigate de inventatorul brevetat — până la stabilirea contrarie din partea celor în drept — competenți.

Articolul 15 din acest proiect se referă la cazul când de exemplu pentru o invenție brevetată o a doua persoană obține un brevet de perfecționare. În acest caz se prevede ca în mod reciproc inventatorul și perfecționatorul sunt obligați a se învoi asupra acestei chestiuni și numai astfel, articolele se vor putea reda circulației și comerțului. În cazuri litigioase Tribunalul decide.

Brevetele de invențiuni se pot moșteni și pot fi cedate. Dacă se cedează brevetul cu toate drepturile, acest fapt se numește „licență de învoială”.

Dacă un brevet de invenție în timp de patru ani nu este pus în practică, ori cine este îndreptățit a cere Tribunalului să i-se transcrie dreptul de a se folosi și valoriza acest brevet, prin realizarea invenției. Acest procedeu se numește „licență obligatorie sau de constrângere”, și este o invenție, care nu a fost prevăzută în legea maghiară. Acela care și-a câștigat brevet cu licență obligatorie are toate drepturile ca și când ar fi el însuși inventatorul. La toate invențiile, idea de bază este ca ele să fie utile națiunii și uzului comun.

Chestiunile brevetelor de invențiune se vor rezolva din partea Oficiului Proprietății Industriale, pendinte de Ministerul Comerțului și Industriei. Cererile sunt înregistrate în ordinea sosirii.

În cereri se vor menționa:

Numele și pronumele, locuința, cetățenia inventatorului.

Cererea va cuprinde în scurt conținut descrierea amănunțită a invenției.

Dacă cineva voințe a breveta o invenție din străinătate, va prezenta pe lângă altele și brevetul din țara respectivă.

Legea, sau mai bine zis proiectul prevede că, odată cererea înregistrată nu poate fi modificată și nici anexele ei.

Proiectul prevede că, chiar și greșelile ortografice nu vor putea fi corectate decât în cazul când aceste corectări nu schimbă într-un mic text.

Cererile vor fi publicate în Oficiul Oficiului Proprietății Industriale, care este în drept a elibera și certificate despre dreptul de prioritate. Aceste cereri vor fi prezentate din partea inventatorului, încredințatului legal sau avocatului autorizat.

Însușirea pe drept a brevetului de invenție se pedepsește cu o amendă dela lei 5—100 mii, în afară de despăgubirile ce le cere cel în drept constituindu-se parte civilă.

Numerul Ministerul de Război este îndreptățit a uza de invențiile de toate soiurile fără a cere învoiala inventatorului, în cazul când invenția se poate folosi în interes de apărare națională și pe lângă o despăgubire convenabilă.

Între Minist. de Război și inventator, în caz de litigiu va decide Tribunalul.

Taxe

Proiectul de lege în'un capitol se parat se ocupă cu taxele ce se percep pentru aceste brevete. Taxele sunt destul de considerabile și anume:

Taxa de înregistrare pentru fiecare cerere este 100 Lei, iar anexele vor i prevăzute la fel cu timbrele necesare — iarăș considerabile în valoare.

În timpul pentru care s'a brevetat se vor plăti taxele următoare: în anul dela 1—3 1000 Lei, anul 4—5 2500 Lei, în anul 6—10 5000 Lei și în anul 11—15 10.000 Lei.

Dispozițiuni transitorii

Ultimul capitol a proiectului cuprinde dispozițiunile transitorii, dintre cari cel mai de seamă este partea în care se reglementează procedeu de brevetare de azi, ca astfel drepturile brevetelor din străinătate și țară în ce privește prioritatea, să fie respectate, fapt prin care România ajunge în comunitatea culturală a statelor mari din Europa.

Invențiile deci, în viitor vor fi favorizate și la noi.

M.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Inchiderea dela 15 Februarie 1927

Berlin	123.20
Amsterdam	208.—
New-York	519.7/8
Londra	2522.—
Paris	2045.—
Milano	2235.—
Praga	1540.50
Budapesta	9090.—
Belgrad	913.50
București	300.—
Varșovia	58.05
Viena	7325.—

BUCUREȘTI

Devize

Paris	697.—
Berlin	41.90
Londra	856.—
New-York	176.—
Italia	764.—
Elveția	340.—
Viena	24.96
Praga	524.—

Valute

Napoleon	720.—
Mărci	41.50
Leva	128.—
Lire otomane	90.—
Lire sterline	860.—
Fr. rancezi	690.—
Fr. elvețieni	33.50
Lire italiene	7.50
Drahme	2.10
Dinari	3.10
Dolari	176.—
Marca poloneză	21.—
Cor. austr.	25.—
Cor. cehoslov.	5.20.—

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE”, Arad, Strada Ionel C. Brătianu.

Mănăcări bune și ieftine. :.: serviciu punctual.

Loc deschis*)

—00—

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu răspunde.

Subsemnata firmă, prin prezenta invită pe toți creditorii și debitorii săi, să se prezinte în termen de 8 zile inclusive, la sucursală spre a se face decontarea.

Din ziua de azi nici o plată sau primire de bani nu se va putea face, decât la și prin m na domnului Dajdea, singurul autorizat. Numai chitanțele semnate de dl Dajdea vor fi achitate și recunoscute.

În fine, aducem la cunoștința publică, că Iosif Schwarcz conducătorul și Bălinț Schwarcz incassatorul firmei noastre defraudând au dispărut, în contra cărora am depus plângere la Parchetul din Arad fiind învinovați cu fals în acte publice, furt și șantaj.

Întreprinderea comercială „Arta” sucursala Arad, Calea Banatului Nr. 5. (2620) Dajdea.

Mica publicitate.

S'a găsit un prepelnicar german, pistrit stropit cu pete mari brune și cu părul scurt. — Calea Șăguna 10. 617

Primăria comunei Moroda.

Nr. 82—1927.

614

Publicațiune.

Pentru zidirea unui grajd de lemn pentru tauri, primăria com. Moroda aduce la cunoștință publică, că în ziua de 20 Martie 1927 la ora 9 a. m. va ține licitație în conf. cu legea contabilității publice.

Amatorii vor înainta ofertele închise pe data licitării, când vor depune odată cu luarea angajamentului și vadiul de 10% asupra prețului oferit.

Condițiile se pot vedea în biroul notarial al comunei Moroda în orele oficiale.

Moroda, la 4 Febr. 1927.

Notar: Codrean Dimitrie.

Primar: D. Nica.

Judecătoria rurală Butei Ser. Cf.

Nr. 47—1927. cf.

616

Extract din publicațiune de licitație.

În urma cererii de executare făcută de urmăriitorul Borlea Gligor contra urmăritului Takács Petru dom. în Sebiș.

Judecătoria

A ordonat licitațiunea execuțională asupra 1/3 parte a mobilului situate în comuna Sebiș, circumscripția Judecătoriei Butei, cuprinse în cf. a comunei Sebiș, Nr. prot. cf. 265 sub Nr. de ordine A+2, Nr. top. 609—610/b intravilan cu casa Nr. 288, înscris ca porțiunea de proprietate alui Takács Petru pentru încasarea creanței de 1164 Lei capital și accesorii în preț de strigare de 3000 Lei.

Licitațiunea se va ține în ziua de 4 Aprilie 1927 la ora 10 a. m. la casa comunală a comunei Sebiș.

Imobilul ce va fi licitat, nu fi vândut pe un preț mai mic decât jumătate din prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze, sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție în număr sau în efect de cauție pociuite după cursul fixat în § 42 legea LX 1881, sau să predea aceluiași delegat chitanța constatând depunerea, judecătorește, prealabilă a garanției și să semneze condițiile de licitație (§ 147, 150, 170. legea LX 1881; § 21 legea LX 1908).

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare, este dator să întregască imediat garanția — fixată conform procentului prețului de strigare — la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit (§ 25 XLI 1908).

Butei, la 19 Ian. 1927.

Jud. de ocol: Dr. Erdős.

Buchete și cununi ocazionale foarte frumoase, flori în diferite variațiuni, asortiment bogat cu prețuri convenabile **florăria JANOSI**, ARAD, Str. Eminescu 20-22. ATENȚIE! Firma JANOSI exclusiv numai în Str. Eminescu 20-22 există. Celelalte cu numele Janosî folosesc nume fals. 262

Baia arteziană SIMAY

Baia cu aburi pentru femei Marti toată ziua și Vineri d. m. Pentru bărbați afară de Marti în toată ziua, iar Sâmbătă și după masă — Baia-vană deschisă în toată ziua de dimineața până seara. Hidroterapie: baie cu acid sulfuric și acid carbonic pt. femei după masă, iar pentru bărbați înainte de masă. (618)

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că în ziua de 1 Aprilie 1927 se va ține licitație publică cu oferte închise și sigilate, pentru furnizarea combustibilului necesar Centrului pentru Ocrotirea Copiilor și Institut de Oarbe din Arad, pentru anul 1927—1928 conform art. 72—83, din legea contabilității publice.

Caietul de sarcini și informațiile necesare se pot primi de la Direcțiunea Centrului de Ocrotire între orele 11—12 zilnic, sau la Direcțiunea Institutului de Oarbe Str. Barițiu No. 16, orele 9—11. 619

Direcțiunea.

Citiți Cuvântul Ardealului!

Prefectura Județului Arad
Serviciul tehnic.

Nr. 218—1927.

591

Publicațiune de licitație.

În baza ordinului Prefecturii jud. Arad, No. 218—917, se publică licitație pentru darea în arendă a dreptului perceperea taxelor de vamă la podul peste Mureș din Rădona-Lipova pe timp de un an cu începerea dela 15 Martie 1927. Licitațiunea se va ține la Prefectura județului Arad, în ziua de 11 Martie 1927 la orele 10 a. m. în conformitate cu dispozițiunile legii contabilității publice art. 72—85.

Depunerea garanției provizorie de 4% a sumei din ofertă se va adevăra prin recepția Administrației Financiare Arad, anexată ofertei.

Condițiunile de licitație, modelul de ofertă tabloul taxelor, caietul de sarcini și formularul de contract se pot vedea în orele oficiale la Prefectură, Serviciul tehnic al județului Arad.

Arad, la 3 Febr. 1927.

Prefectura Județului Arad,
Serviciul tehnic.

Primăria comunei Petriș.

Nr. 10—1927.

610

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 22 Martie 1927 la orele 10 a. m. se va ține licitație publică pentru a da în întreprindere cărăușia comunală pe anul 1927 conform cu art. 72—82 ale legii contabilității publice.

Petriș, la 11 Febr. 1927.

Primăria.

Dacă vrei să deținezi sau să cini ieftin și să fii servit
000 conștiincios caută 000

hala de vin a viticulturii „Minorităților”
aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No. 2. — Vinuri escelente!
Deschis până la ora 12. 000 511

Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de caloricitate înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scălda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian:

Arad, Str. Muciu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor

din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc.

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijirea lor și caută atelierul lui IOAN RADA pantoiar în Arad, Str. Caragiale Nr. 20., care toarnă imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai suferinzi picioare ghete comode. 279

Imprimeria Județului S. A.

Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Execută tot soiul de tipărituri aparținătoare artei tipografice. — Depozit de imprimare secretarială și advocațiale. ::

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei Cristina Săbau

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confectionează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerle etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiuni de modele pe pânză. 1

Griji, Tăticule!

Stofe școlare, metru Lei 460

Stofă școlară extra-fină, metru . . . Lei 560

la MUZSAY ARAD

vis-a-vis de teatru. (589)

KNAP

vopsește și cu haine. — Atelier Arad, Str. Episcop Radu 10. — Locuitorii strângerea lor în Arad, Str. Brătianu 11. În ed. Băncii Agrare șană.

Primăria Municipiului Arad
Serviciul Administrație

Nr. 28001—1926.

Ordonanță No. 1

Noi, Președinte comisiunii teritoriale a municipiului Arad având în vedere, că cu ține pe străzile este împiedicat prin cărucioarele cu copii.

În baza dreptului nostru bilit în art. 62, al legii unificarea administrativă și form art. 66, alineatul b. tei legi,

Ordonăm:

Art. 1. Este oprită cu vârstă circulația cu căruțe cu copii pe porțiunea de din dreapta Bul. Regina Maria. Berthelot partea dintr gazinul »Confecție» până la caputul străzii Mețianu între 11—13 și 17—21.

Art. 2. Contravenienții a ordonanțe vor fi amendate form art. 271 al legii pentru ficarea administrativă o am până la 5000 Lei, iar la o recidivă cu o închisoare pe nească până la 15 zile.

Art. 3. Prefectura Poliției poliția comunală este încredințată cu executarea prezentei, iar statările de abater se vor la primar, membrii delegațiunei manențe, comunale medicilor, chitecții comunei și șefii de liție.

Contra prezenta se poate întâmpinare la Ministerul de terne, în termen de 10 zile. donanța prezentă se va alușa comunală, publică în torul Oficial al Municipiului zetele »Cuvântul Ardealului» »Közlöny» și va fi publicat tobarul comunei prin strigăre Arad, la 11 Ian. 1927.

Președintele comisiunii

interimare:

(ss) Dr. Ang

Secretar comunal:

(ss) Ștefanuș.

Haine (blouse) croșetate

veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, elegante de mătase, tricouri (ind) se capătă pe lângă prețuri conven SZÁNTÓ, Str. Eminescu Arad.

BECURILE uzate pe lângă prapăritie le schimbăm cu sticle și obiecte de porțelan

le lipim special, cadre tablouri și lucrări de sticlă lângă prețuri ieftine la SCHWARCZ Arad.

Reclama

este sufletul

comerțului